

Kulturdepartementet
v/ Magnar Nordthug

Vår referanse: 15/00629-9
Arkivkode: 051 &00
Saksbehandler: Anne Mette Dørum
Deres referanse:
Dato: 21.06.2015

Revisjon av arkivforskriften – innspill fra KS

KS har forstått det slik at at det nå skal være en mindre revisjon, der det er et uttalt mål at Kulturdepartementet skal endre de paragrafene som er lettest å få endret.

Dette dokumentet omfatter vurderinger som det kan ta noe lengre tid å få diskutert grundig. I tillegg ligger det ved en excel-fil med kommentarer knyttet til enkeltparagrafer.

«Normalinstruks for arkivdepot i kommunar og fylkeskommunar» må erstattes med et kapittel i Riksarkivarens forskrift som inneholder krav til arkivdepot i offentlig sektor. Det må avklares om det er DIAS, TRAC-standard (ISO 16363) og OIAS-standard (ISO 14721) som er retningsgivende for bevaring av digitale, arkivverdige arkiv i kommunesektoren.

Arkivforskriften § 1-1 om arkivansvaret som viktigst å forandre. Det er mulig dette krever at man også endrer arkivloven § 2. Vi bør sikre at arkivloven og arkivforskriften favner videre enn den gjør i dag, slik at den tetter de juridiske gaper som kommunesektoren står overfor i dag. Arkivloven og forskriftene må gjelde (automatisk) for alle typer organ og organisasjonsformer som utfører lovpålagte oppgaver for det offentlige eller på vegne av det offentlige. Det er viktig at bevaring av rettsdokumentasjon ikke er avhengig av organisasjonsform i kommunal forvaltning. Alle oppgaver hjemlet i de særlover som hjemler kommuneplikter, må innlemmes i arkivloven og arkivforskriften.

Arkivforskriften §§ 2-4 og 2-5 er helt klart utdatert. Disse er for en papirbasert verden, og det vil være lite kontroversielt og relativt enkelt å endre disse til en elektronisk hverdag.

Arkivforskriften § 2-5 om elektronisk materiale er ikke bra: *"For databasar og anna elektronisk arkivmateriale skal det utarbeidast dokumentasjon som gjer det mogleg å nytte materialet også etter at den ordinære bruken er avslutta."* Det er svært vanskelig å forholde seg til både for arkivskaper og andre. Hva betyr dette? Kravene bør ligge i de underliggende bestemmelser (Riksarkivarens forskrift), og så bør det på en god juridisk måte henvises dit fra arkivforskriften.

Samme problemstilling finnes også i arkivforskriften § 2-6 c. siste avsnitt: *Elektroniske system skal vere fullgodt dokumenterte.* Her må endre som beskrevet for § 2-5 over.

Arkivforskriften § 2-8: Fjern det med «statens fellesblankettar» – over alt.

Arkivforskriften § 2 -14 må totalt omskrives. Den er like forvirrende som § 2-5 som er kommentert over. Vi må få inn gode bestemmelser for hvordan elektroniske systemer skal bevares for ettertid, og forsøke å få til bestemmelser og etter hvert en virkelighet som hindrer problemstillingene med utskrifter fra systemene og at noe er lagret elektronisk i systemene. Den blandete arkiveringen, der

systemer har delvis papirbaserte og delvis elektroniske arkivdokumenter, som per i dag finnes rundt om i kommunene, er man på vei bort fra, og revidert regelverk må da støtte opp om dette.

Arkivforskriften §§ 3-1, 3-2 og 3-3 bør skrives om til en paragraf, tilpasset dagens hverdag. Det bør inngå noe om dokumentfangst uavhengig av digital kanal (sms, mms, snap chat, i-message, sosiale medier). Det hadde vært fint om man kunne fått inn noe om saksbehandlers ansvar for personlig mottatte digitale meldinger, uavhengig av kanal.

Arkivforskriften § 3-4: Generelt stemplingskrav: Er det behov for dette nå? Bør trolig kunne fjernes eller refereres til andre bestemmelser om stemping (sikkerhetsloven, beskyttelsesinstruksen).

Arkivforskriften § 3-6: Må omskrives til elektronisk hverdag, den er nå for papirbaserte dokumenter og manuell journalføring. Er ikke anvendelig i de tilfeller der dokumentet «journalfører seg selv» i en automatisert prosess.

Arkivforskriften § 3-7: Dette med restansekontroll må også skrives om til elektronisk verden. Er det fortsatt behov for restansekontroll?

Arkivforskriften § 3-8: papirverden, må omskrives til en virkelighet der dokumenter «avskriver seg selv».

Arkivforskriften §§ 3-12 og 3-13: Disse bør slås sammen. Periodiseringsreglene er skrevet i forhold til elektronisk journal og papirarkiv. Må skrives om til elektroniske arkiv. Ser ikke hensikten med at det i regelverket lengre skal være anbefalinger i forhold til periodenes lengde (4-5 år), dette kan utgå. Det er ikke sikkert det skal settes periodeskiller med jevne mellomrom. Det er mulig at periodeskiller kun skal settes når bestemte hendelser utløser det (organ legges ned eller slås sammen, oppgavetypen legges ned, systemet fases ut ...), jf de kravene Riksarkivet har stilt til Krefregisteret mht periodisering og avlevering.

Det er mulig at hele del 3B bør vurderes endret, men kanskje det skal vente til det er høstet erfaringer både i statlig og kommunal sektor fra prosjekter med e-arkiv/alternative løsninger for dette. Det er særlig viktig at KS og Riksarkivet har felles oppfatning av hvordan dette skal håndteres i kommunal sektor, og at bestemmelsene er i tråd med arkivarkitektur i kommunal sektor.

Arkivforskriften § 3-17 er noe som i stor grad har ”feilet”, og må ses nærmere på. Men den friheten kommunesektoren er gitt i denne bestemmelsen, må ikke fjernes.

Arkivforskriften § 3-21: Det bør inn i arkivforskriften hva som kreves av ”bevaringsplaner for kommunene og fylkeskommunene.” Det står at for kommuner og fylkeskommuner utarbeider Riksarkivaren generelle kassasjonsregler. **KS foreslår at det tas inn at: Kommuner og fylkeskommuner skal med utgangspunkt i Riksarkivarens generelle bestemmelser utarbeide egne bevaringsplaner ...**

Arkivforskriften § 4-11 om arkivlokaler må ut. Den var kun aktuell i noen år etter at arkivforskriften kom.

Hele kapittel Kapittel IV. Oppbevaring og sikring av offentlige arkiv må skrives om på en slik måte at kapitlet også omfatter digitalt skapt arkiv (jf TRAC-standarden).

Det er behov for å få offentlige organ, og ikke minst kommunesektoren, til få et mer bevisst forhold til bevaring av arkiver skapt i fagsystemer, dvs utenfor Noark-baserte sakarkivsystemer. Det kan gjøres ved at fagsystemene må beskrives i bevarings- og kassasjonsplaner, der det spesifikt skal stå tidspunkt for deponering (avlevering) av informasjon i systemet. Reglene må endres for å sikre dette. Det er mulig dette hører hjemme i kapittel 5.

En ny bestemmelse bør legge til rette for at det kan være mulig å erstatte originaldokument på papir som allerede er avlevert til depot med digitalisert versjon. Sannsynligvis er dette en større debatt, og trolig ikke enkelt å få endret dette kjapt nå.